

odnosnoj robi utvrđena je na 300 kom. kože, s oštećenjem između 5 i 30%, te šteta prema obračunu iznosi 49.749,25 din, prema računu štete broj 13852 od 18.XI 1969. g. Obzirom na to sud smatra da je u tom dijelu zahtjev tužiteljev za naknadu štete nastale na sirovoj koži prilikom prijevoza brodom "Makarska" osnovan. Za preostali dio zahtjeva od din. 49.439,20 valjalo je tužitelja odbiti, jer sud nalazi da se ostalo oštećenje koža koje su se prevozile na brodu "Makarska" ima pripisati uzrocima za koje brodar ne odgovara iz već iznesenih razloga za prijevoz kože brodovima "Vareš" i "Split".

G.B.

OKRUŽNI PRIVREDNI SUD, Split

Presuda br. II-P-1183/70
od 10.VI 1971.

Vijeće: Ivo Tripković, Drago Pinterić, Nikola Harašić

Prijevoz stvari morem - Stojnice i uštedjeno vrijeme - Obaveza garanta iz garantnog pisma - Vrijeme ukrcaja računa se kao jedinstvena cjelina - Od početka računanja toka stojnica pa dok ukrcaj ne bude završen, ili dok krcatelj ne izjavi da neće više krcati - Za rok računanja nije odlučno vrijeme kad se nije radilo, u koliko se to vrijeme inače računa u stojnice - Prema tome ako je brod u efektivnom radnom vremenu bio ukrcajan s prebačenim normama, nema uštedjenog vremena, ako je, uzevši u obzir i vrijeme kad se nije radilo, isteklo ili prekoračeno vrijeme stojnica - Dosljedno tome, u jednom te istom ukrcaju ne može istovremeno biti prekoračenja vremena stojnica i uštedjenog vremena - Stranke, međjutim, mogu ugovoriti da se i za uštedjeno vrijeme računa samo vrijeme efektivnog ukrcaja - Ovaj ugovor ne obavezuje trećega - Naknadu za prekoračenje brodar je dužan platiti osobi koja se na tu isplatu obavezala, bez obzira da li je ona prouzrokovala prekoračenje - Garant je obavezan prema sadržaju garantnog pisma bez obzira po čijem je nalogu garantno pismo izdao

Tužitelj je brodar. Prvotuženi je špediter - primalac, a drugotuženi je naručitelj prijevoza.

Tužitelj u tužbi navodi da je posredstvom Jugoslovenske pomorske agencije Beograd s drugotuženim zaključio broderski ugovor "Beograd 10.IV 1969. g." i adendum uz isti ugovor od 6.V 1969. g, u kojem se obavezao da će prevesti iz Aleksandrije teret cementa u papirnatim vrećama u luku Ploče.

Na temelju toga ugovora tužitelj je preuzeo 2.700 tona cementa u papirnatim vrećama i predao u luci Ploče prvotuženiku kao primaocu. Drugotuženik se u navedenom ugovoru obavezao da će pored vozarine tužitelju platiti naknadu za prekostojnice u iznosu od USA \$ 400 i pro rata za svaki dio dana u slučaju prekoračenja roka ukrcaja ili iskrcaja.

Prema tužiteljevim navodima ukrcaj tereta u luci Aleksandrija uslijedio je s većim zakašnjenjem tako da je brod pao u prekostojnice preko četiri i pol dana. Tužitelj je ovaj navod u svom pripremnom podnesku od 15.IX 1970. g. ispravio u smislu da je brod pao u prekostojnice punih pet dana i 16 sati. Pri dolasku tužiteljevog broda "Zephiro" u luku Ploče kao primalac se pojavio prvotuženi koji je preuzeo obavezu da će tužitelju isplatiti naknadu za prekostojnice u iznosu od US \$ 2.238,00.

Medjutim, tvrdi tužitelj, unatoč višestrukom nastojanju da mu se ova svota isplati, tuženici svoj dug nisu podmirili, pa traži da ih sud solidarno obveže na isplatu navedene svote uz 6% kamata od 1.VII 1969. g. i da ih obveže na naknadu parničnog troška.

Tužitelj je nadalje u svom pripremnom podnesku od 23.XI 1970. g. proširio tužbeni zahtjev za iznos od US \$ 621,25. Svoj prošireni tužbeni zahtjev obrazlaže kako slijedi: Brod je bio spreman za ukrcaj dana 28.IV 1969. g. u 09,00 sati. Brod je bio na sidrištu a da na njemu nisu bile vršene operacije ukrcaja sve do 8.V 1969. g. u 10,55 sati. Razlog čekanju broda bila je okolnost što drugotuženi kao kupac cementa nije uredio pitanje plaćanja, pa krcatelj kao prodavalac nije htio prije nego mu prodana roba bude plaćena krcati cement. Medjutim kad je plaćanje bilo uređeno, krcatelj je započeo s ukrcajem cementa. Ovaj ukrcaj je završen prije predviđenog vremena s obzirom na norme ukrcaja predviđene u ugovoru o prijevozu.

Budući da je na temelju klauzule toga ugovora brodar bio dužan platiti krcatelju naknadu za uštedjeno vrijeme (dispatch money), brodar je svoju ugovornu obavezu izvršio i krcatelju platio US \$ 621,25, pa zahtijeva od tuženih da mu ovaj iznos solidarno naknade, i to iz razloga što se prvotuženi u suglasnosti sa drugotuženikom svojim garantnim pismom izdatim u Pločama 19.V 1969. g. obavezao da će tužitelju regulirati eventualnu uštedu s krcateljem, ukoliko tužitelj takav zahtjev postavi.

Tokom postupka drugotuženi se priznao obaveznim u smislu dijela tužbenog zahtjeva koji se odnosi na naknadu

za prekostojnice, pa ga je ovaj sud svojom djelomičnom presudom na osnovi priznanja od 26.XI 1970. g. obavezao da tužitelju isplati iznos od US \$ 2.238,00 sa 6% kamata od 1.VII 1969. g. pa do isplate.

U pogledu parničnog troška sud se pridržao za dosudjeni dio donijeti naknadno rješenje.

Tokom postupka tuženi pod 1) u početku je poricao svoju obavezu za plaćanje naknade za prekostojnice navodom da tužitelj svoje pravo nije ničim dokazao. Naknadno se pozvao na priznanje koje je u ovom pogledu dao drugotuženi, a da je on svoje garantno pismo od 19.V 1969. g. dao po nalogu drugotuženoga.

Što se tiče obaveze za plaćanje iznosa od US \$ 621,25 na ime naknade za dispatch prvotuženi ističe da on nije u ovom pogledu u obavezi prema tužitelju, jer da tužitelj nije dokazao da je on naknadu za uštedjeno vrijeme platio krcatelju, da tužitelj nije takav zahtjev ni postavio, te napokon da je on svoje garantno pismo dao po nalogu drugotuženoga.

Drugotuženi se takodjer protivi plaćanju ovog iznosa jer smatra da taj iznos tužitelj može tražiti samo od krcatelja.

Sud je tuženike solidarno obvezao na isplatu naknade za prekostojnice, a oslobodio ih dužnosti plaćanja naknade za uštedjeno vrijeme iz slijedećih razloga:

Nesumnjivo je da je brod u luci Aleksandrija pao u prekostojnice za vrijeme od 5 dana i 16 sati. Na temelju gore citirane klauzule ugovora o prijevozu naknadu za ove prekostojnice morao bi platiti krcatelj. Medjutim drugotuženi je pristao na plaćanje te naknade, i sud ga je medjupresudom na to obavezao.

Unatoč okolnosti što se drugotuženi proglasio obaveznim u navedenom smislu, prvotuženi je takodjer obavezan isplatiti tu naknadu solidarno s drugotuženim.

Ta njegova obaveza proizlazi iz garantnog pisma izdatog u Pločama 19.V 1969. g. Okolnost što prvotuženi navodi da je garantno pismo izdao po ovlaštenju drugotuženoga ne može utjecati na njegovu neposrednu obavezu prema tužitelju. Za garantno pismo je naime bitno kome se i na što garant obavezao bez obzira iz kojih razloga i po čijem ovlaštenju je to učinio.

Nasuprot tome sud je našao da tužitelj nema prava na naknadu od US \$ 621,25 koju on zahtijeva na ime uštedjenog

vremena u luci ukrcaja. Sud smatra da do uštedjenog vremena uopće nije došlo. Uštedu u vremenu tužitelj je konstruirao zajedno s krcateljem na način da je za obračun uštede uzeo u obzir samo ono vrijeme od kada je brod počeo krcati. Polazeći sa ovog stajališta brod je zaista bio ukrčan prije nego li je to prema normama ukrcaja navedenim u ugovoru morao biti. Međutim ovaj sud smatra da je ovakav obračun potpuno nepravilan. Vrijeme ukrcaja čini jednu jedinstvenu cjelinu koja se računa od početka računanja toka stojnica pa dok ukrcaj ne bude završen, odnosno dok krcatelj ne izjavi da dalje neće krcati. Razni periodi vremena unutar ovoga roka, kada se radilo ili nije radilo, za tok stojnica odnosno prekostojnica nisu relevantni. Strankama, u konkretnom slučaju brodaru i krcatelju, slobodno je da pitanje vremena ukrcaja reguliraju po svojoj slobodnoj volji, pa tako i na način kao što su učinile u ovom sporu. Međutim takav sporazum vrijedi isključivo između stranaka koje su ga sklopile, a ne prema trećima, u konkretnom slučaju prema drugotuženome. Brod je nesumnjivo ukrčan u velikom prekoračenju stojnica. Iz ovoga logički proizlazi da ne može brod istodobno imati i uštedjeno vrijeme. Prekoračenje roka ukrcaja i uštedjeno vrijeme jedno drugo isključuje.

Činjenica što je eventualno u zabludi brodar platio iznos od US \$ 621,25 na ime uštedjenog vremena kojega ustvari za trećega nije bilo, ne može stvoriti brodaru pravo da od trećega zahtijeva naplatu isplaćenog iznosa.

Vrlo je vjerojatno da je krcatelj kao prodavalac svojim ubrzanim ukrcajem uštedio svom kupcu troškove, ali ovaj odnos nije bio predmet ovog spora u koje se ispitivanje sud nije ni upustio.

D.P.